

Pròleg

Presentem a continuació, per iniciativa de la Fundació Dr. Antoni Esteve, la contribució científica de dotze investigadores brillants que han destacat per les seves aportacions a la biomedicina del segle XX. Agraïm el suport de la Fundació i l'oportunitat que ens dóna de presentar unes científiques extraordinàries. No només ens ha interessat subratllar els seus descobriments en el món científic del moment sinó també destacar la receptivitat dels investigadors davant dels seus assoliments i valorar els costos de la seva vocació científica. No hi ha dubte sobre la qualitat de les seves aportacions biomèdiques, totes de primer nivell, el que demostra que la intel·ligència, la capacitat d'abstracció, la perseverança i la imaginació, qualitats imprescindibles en un bon científic, i sovint qüestionades en les dones, no són prerrogatives exclusives del gènere masculí.

És freqüent que els descobriments científics contradiguin hipòtesis defensades per col·lectius que es mostren poc inclinats a acceptar la novetat. Davant d'un concepte nou, el menyspreu i el rebuig han estat ingredients freqüents en la història de la ciència. No obstant això, després de conèixer de prop els assoliments intel·lectuals d'aquestes dones es perceben judicis que impliquen un oblit injust o valoracions amb una cota d'agressivitat superior a la usual, adobada amb comentaris personals menyspreadors. Quelcom impensable si l'autor hagués estat un home.

En la vida de gairebé totes aquestes científiques destaca la duríssima discriminació que han de vèncer per ingressar a la universitat i aconseguir el reconeixement com a bones alumnes i investigadores excel·lents. Sorpren, a més, la fragilitat de les posicions assolides quan ja han

realitzat una tasca molt valuosa, com si l'èxit aconseguit després d'un gran esforç no pogués cristal·litzar consolidant un nivell professional. Aquest és un altre factor diferencial respecte als científics (en masculí), que accedeixen a les cotes d'èxit i les mantenen amb més facilitat i no han de reiniciar repetidament la seva carrera científica. A més, les situacions adverses que es creen en el context professional no es resolen gairebé mai a favor de la dona, probablement per una presència institucional menor i per la falta de suport dels directors i dels responsables científics i acadèmics.

Totes aquestes científiques han destacat per un conjunt de qualitats intel·lectuals senzillament extraordinàries, que ja es van manifestar en les etapes escolars i no van merèixer ni tan sols un suport familiar incondicional i decidit. De fet, davant d'aquesta dosi de talent que reclama estudis universitaris, sovint la família té un paper dissuasiu, actitud que posa a prova la voluntat ferma i apassionada de les futures investigadores i que condueix a un compromís vital molt elevat.

L'anàlisi de les vides d'aquestes investigadores ofereix a més altres aspectes enriquidors. Darrere la seva activitat professional s'albira una actitud d'autoexigència, honestat i projecció social que sobrepassa el valor de l'ego intel·lectual. En cap cas no podem afirmar que els premis rebuts les hagin allunyat de la realitat o encimbellat en el cim de la vanitat i l'autocomplaença. Ben al contrari, el reconeixement sovint ha estat utilitzat per projectar els beneficis sobre els altres.

Finalment, volem explicitar que per a aquesta publicació, una vegada escollits els noms de les

científiques «model», els autors i les autores han gaudit de llibertat total per valorar-ne els descobriments i explicar els moments clau de les seves vides. A més, hem deixat a la seva elecció la introducció d'una bibliografia recomanada als lectors, així com el tipus i la llargada d'aquesta bibliografia. Finalment, recollint els seus comentaris hem de confessar que la seva admiració pel

«model» ha crescut després d'escriure l'article i que les seves vides els han emocionat. Han contemplat de prop heroïnes que commouen per la seva qualitat, autenticitat i austeritat, models que perduren i sobreviuen a l'avanç de la ciència.

Roser González-Duarte
Barcelona, setembre de 2007